
**Дмитро ПЕТРІВ,
Василь ГАЛІМУРКА**
(Дрогобич, Україна)

МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Професійна підготовка студента у ЗВО – процес актуальний і неодмінно враховує комплекс отриманих знань і навичок. Освітній процес побудовано з урахуванням сучасних педагогічних технологій та новітніх технологічних програм навчання, орієнтованих на підвищення рівня фахових знань і розвитку професійно важливих якостей здобувача.

Професійне самовизначення студент безпосередньо залежить від сформованих у нього особистісних якостей, необхідних для майбутньої професійної діяльності. Індивідуальні особливості особистості визначають рівень успішності навчання у закладі освіти, формують професійну спрямованість [1, с. 20].

Профорієнтаційні можливості освітнього закладу сприяють правильному вектору формування професійних особистісних якостей здобувача. Не завжди враховуються психологічні особливості особистості під час вступу до ЗВО, але вони також впливають на розвиток необхідних професійних якостей майбутніх фахівців.

З огляду на ці чинники, під професійно важливими якостями розуміємо індивідуально-особистісні особливості та здібності суб'єкта професійної діяльності, що впливають на практико-діяльнісну основу професії.

Багатьох дослідників цікавить проблема формування особистості в процесі здобуття освіти. Професійна підготовка у закладі вищої освіти орієнтує особистість студента на становлення його як професіонала в конкретній діяльності.

Вивчаючи практичний вітчизняний досвід дослідження особистості, можна виокремити кілька моделей формування професійно важливих якостей особистості студента в закладах освіти [1].

Модель 1. Формування професійно важливих якостей у певній навчальній дисципліні навчального плану основних освітніх програм вищої освіти.

Як правило, такі дисципліни ведуться на першому курсі навчання і реалізуються на самому початку освітньої програми. Це можуть бути обов'язкові або вибіркові дисципліни, спецкурси, адаптаційні курси, факультативні курси, майстер-класи, тренінги, позанавчальні заходи. Крім того, навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» є обов'язковою, вона спрямована на формування професійно важливих якостей, таких як комунікативність, уміння працювати в команді та ін.

Модель 2. Формування професійно важливих якостей у процесі освітньої діяльності ЗВО, що передбачає вивчення практично усіх дисциплін, курсів, професійних модулів основних освітніх програм.

Професійно-особистісні якості під час вивчення дисциплінах освітньої програми забезпечують розвиток особистості для майбутньої ефективної професійної діяльності. Важливо відзначити належність цих якостей до таких, що відповідають за формування професійної етики та професійної культури фахівця.

Модель 3. Формування професійно важливих якостей в умовах позааудиторної роботи.

Система позааудиторної роботи не тільки забезпечує формування професійно важливих якостей студента, а й розвиває професійну культуру, формує професійні компетенції. У результаті освітній процес ЗВО становить складну безперервну структуру цілепокладання, що розширює межі педагогічної діяльності. Заклад вищої освіти робить акцент на соціально-виховній сфері студентської молоді, відбуваються кардинальні зміни професійно-виховного середовища, розвиваються студентські об'єднання та організації. Оскільки завдання формування професійно важливих якостей студентів перепліта-

ються з психолого-педагогічними завданнями навчання, то важливо об'єднати студентів у неформальній обстановці: волонтерство та соціальне проектування, студентське самоврядування, культура і творчість, конкурси наукових робіт, наукові конференції.

Модель 4. Формування професійно важливих якостей в умовах практико-орієнтованої діяльнісної інтеграції навчання студентів ЗВО.

Діяльнісний підхід до освітнього процесу вишу передбачає створення специфічної інфраструктури для реалізації як академічних теоретичних компетенцій, так і професійних [2, с. 255]. Такий простір забезпечує моделювання в освітньому процесі різних форм взаємодії та співпраці. До них належать різного роду групові та колективні дії майбутніх фахівців: рольові та ділові ігри, моделювання професійних ситуацій, бізнес-центри, тренажерні комп'ютерні стимулятори, мережеві освітні програми.

Важливу роль і суттєвий вплив на формування професійно важливих якостей особистості студента має самооцінка. Нейродинамічні особливості прояву особистості визначають показники нервової системи людини, а саме саме рівень самооцінки [3, с. 36]. Успішна професійна діяльність багато в чому залежить від ступеня вираженості адекватних і неадекватних реакцій. У період професійної підготовки формуються первинні особистісні якості, необхідні для навчання у ЗВО. У міру зростання професіоналізму на перше місце виходять уміння оцінювати свої можливості і грамотно їх застосовувати, регулюється емоційний компонент у різних екстремальних і нестандартних умовах.

Отож, розвиток самооцінки професійно важливих якостей у студентів ЗВО є одним із значущих чинників професійної корекції та самовдосконалення. Цей процес включає в себе самовивчення, визначення себе як суб'єкта діяльності, прояв індивідуально-типологічних особливостей на практиці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буряк В. Умови та засоби самоосвіти студентів. *Вища освіта України*. 2012. №6. С. 18–22.
2. Кондур О.С. Інноваційний менеджмент у системі управління вищим навчальним закладом. *Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2017. № 4 (59). С. 254–258.
3. Поторій Я.І. Особливості ціннісно-мотиваційної сфери студента. *Практична психологія та соціальна робота*. 2012. № 2. С. 36–39.
4. Соколова Е.Т. Теоретико-методологічні засади дослідження інноваційних управлінських форм у системі вищої освіти України. *Modern Economics*. 2021. № 29 (2021). С. 176–181. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V29\(2021\)-27](https://doi.org/10.31521/modecon.V29(2021)-27).